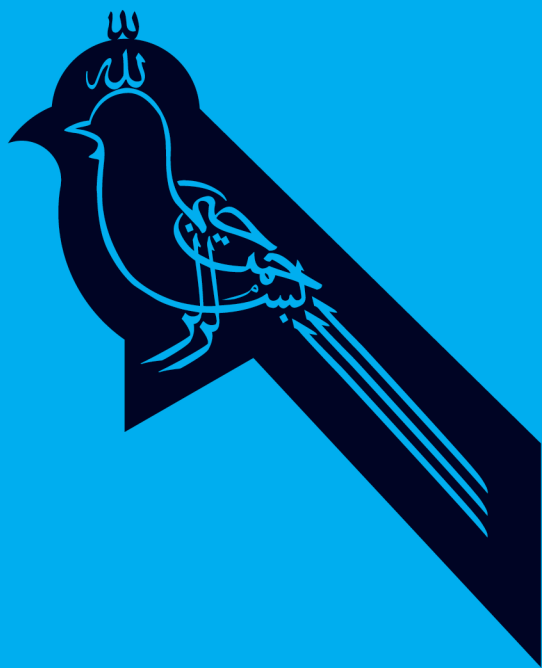
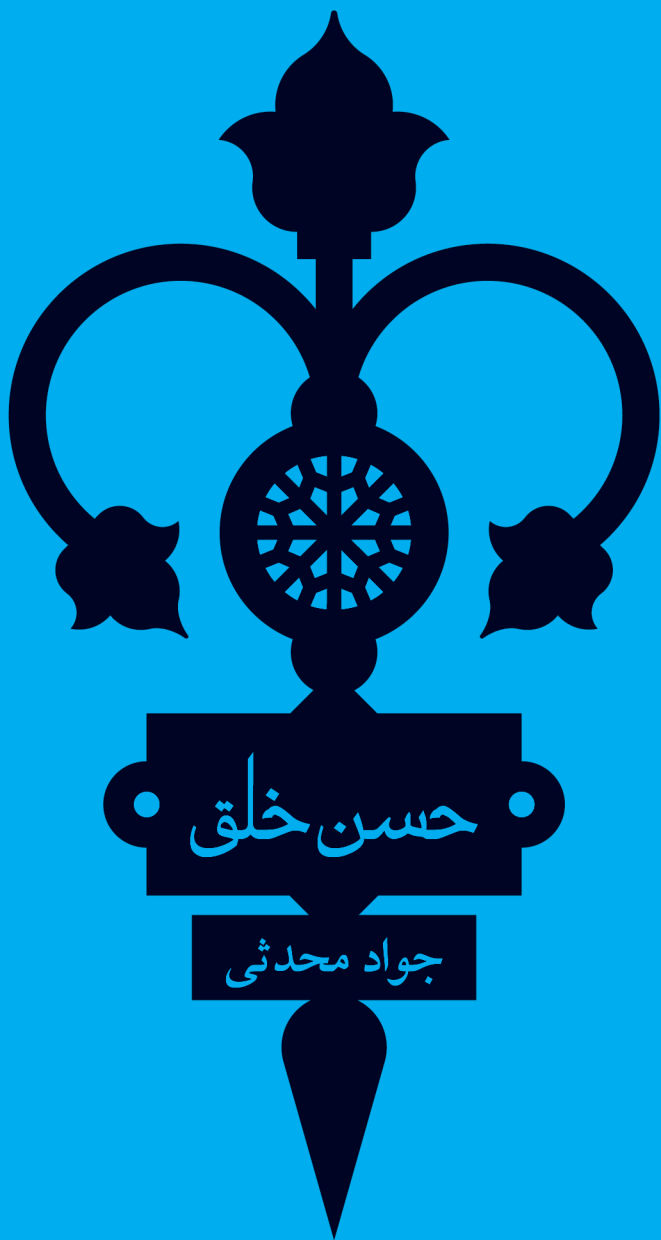

مجموعه گُل

چهل حدیث حُسن خلق

تهیه و تدوین: اداره امور فرهنگی آستان قدس رضوی

نویسنده: جواد محدثی

طراح جلد: رضا باباجانی

صفحه آرایی: محمود بازدار

ناشر: انتشارات قدس رضوی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۰

شمارگان: ۳۰۰۰

چاپ: مؤسسه فرهنگی قدس

شابک:

نشانی تهیه کننده: مشهد، حرم مطهر، صحن جامع رضوی،

تلفن: ۰۵۱۱-۲۰۰۲۵۶۷

ضلع غربی، اداره امور فرهنگی

صندوق پستی: ۹۱۷۳۵-۳۵۱

حق چاپ محفوظ است.

مجموعه گل

۱	اخلاق ، فلسفه بعثت
۲	پاداش خوش اخلاقی
۳	حسن خلق و دین
۴	سر لوحه اعمال
۵	سبب ورود به بهشت
۶	خوش خویی در میزان اعمال
۷	سلام و خوش اخلاقی
۸	خانواده خوش اخلاق
۹	کمال دنیا و آخرت
۱۰	عامل جذب دیگران
۱۱	حسن خلق و حساب آخرت
۱۲	وسیله ی نفوذ در مردم
۱۳	نشان شیعه گری
۱۴	خوش خویی ، میوه ی درخت عقل
۱۵	عامل موفقیت
۱۶	عطیه ی الهی
۱۷	وسیله ی رزق و رفاقت
۱۸	همرنگی با پیامبر ﷺ
۱۹	عزت در سایه ی اخلاق
۲۰	شرافت در حسن خلق

مجموعه گل

۲۱	سرمایه ای برتر از مال
۲۲	ویژگی مؤمن
۲۳	شبیه پیامبر خدا ﷺ
۲۴	عامل تحکیم دوستی
۲۵	اخلاق امامان
۲۶	شوخی و حسن خلق
۲۷	بهترین خصلت
۲۸	بهشتیان خوش خلق
۲۹	رنج بد اخلاقان
۳۰	آثار بدگویی
۳۱	مؤمنان خوش خو
۳۲	شاد کردن دیگران
۳۳	تواضع، جلوه ای از حسن خلق
۳۴	تجسم خوش اخلاقی
۳۵	فرمان مدارا
۳۶	فرو خوردن خشم
۳۷	حد و مرز خوش اخلاقی
۳۸	انس و الفت با مردم
۳۹	نشان کمال ایمان
۴۰	آبادی و طول عمر

پیشگفتار

قدر «مجموعه ی گل» مرغ سحر داند و بس...

کلام خاندان عصمت و طهارت علیهم السلام چونان
آفتابی است که زیستن بشر در ظل انوار آن، رنگی
آسمانی می گیرد و طعمی الهی می یابد.
پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله و ائمه ی اطهار علیهم السلام، روشنگران
طریق سعادتند و با هدایت های آن بزرگواران،
گام های موفقیت و سعادت را در زمینه های
مختلف زندگی می توان برداشت.

«مجموعه ی گل» عنوان کلی کتب احادیث
موضوعی است که به همت محققان و نویسندگان
دینی گرد آمده است. در هر کدام از آن به موضوعی
خاص پرداخته شده که زوایای مختلف آن از منظر
دین مورد مذاقه قرار گرفته است.

در این مجموعه سعی شده است کاربردی ترین
موضوعات و مباحثی که نیاز بیشتر جامعه است ارائه
شود. و همچنین تلاش شده تا احادیثی مطرح شود
که از حیث سند متقن باشد.

امید است مجموعه ی حاضر، بهانه ای شود تا
فعالیت های گسترده ای در نشر آموزه های خاندان
نور علیهم السلام انجام گیرد و جامعه اسلامی سرشار از
معارف بلند اهل بیت علیهم السلام گردد.

آستان قدس رضوی

معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

اداره امور فرهنگی

مقدمه

اخلاق نیکو و برخورد شایسته با مردم و به تعبیر روایات «حسن خلق» از مهم ترین و برترین فضیلت های اخلاقی در انسان است.

خداوند، پیامبر عزیزش را در قرآن با (خلق عظیم) ستوده است.^۱ و در آیات مختلف، نمونه هایی از اخلاق نیک آن حضرت را یاد کرده است.

اسلام، دینی اجتماعی است، و آموزش اخلاق اجتماعی و سلوک مناسب با دیگران در متن دعوت دین آمده و از موثرترین عوامل موفقیت پیامبر خدا ﷺ در تبلیغ دین، اخلاق نیکوی آن حضرت بوده است.

در اهمیت و ضرورت و فضیلت خوشخویی و اخلاق نیکو، حرفی نیست؛ مهم، شناختن نمونه ها و مصداق های آن است که در رفتار آدمی ظهور و بروز پیدا می کند. از جمله موارد و نمونه هایی که می توان از آن یاد کرد:

- سلام و مصافحه در برخورد اول
- ملاقات با دیگران با چهره خندان و متبسم
- گفتار شیرین و خوب و مودبانه
- برخورد نیکو و شادی آور و غم زدایی از دیگران
- تواضع و فروتنی در برخورد با مردم
- تشکر و سپاس از خوبی های دیگران
- تحمل تندی ها و پرخاشگری و مدارا
- حلم و صبوری و بردباری
- نرم خویی و معاشرت خوب و برادرانه

۱ - قلم ، آیه ۴ (وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خَلْقٍ عَظِيمٍ) .

- عفو و گذشت و آشتی و نداشتن کینه در دل اخلاق نیکو، سبب محبوبیت انسان در دل ها می شود سرمایه ای است ارزشمندتر از اموال و دارایی. کاربرد آن فراوان است و زندگی ها را شیرین و جامعه را با صفا و محیط را دلپذیر می سازد. کسی خدمت پیامبر خدا ﷺ آمد و پرسید یا رسول الله دین چیست؟ فرمود: حسن خلق. از سمت راست آمد و پرسید دین چیست؟ فرمود: حسن خلق. پس از سمت چپ و از پشت سر آمد و همان سوال را تکرار کرد و حضرت همان جواب را داد^۱ این نشان دهنده جایگاه محوری اخلاق حسنه در دین اسلام است.

ما پیرو پیامبری هستیم که صفت شاخص و بارز او اخلاق نیکو بود.

بجاست که در اخلاق از او تبعیت کنیم آن گونه که خود آن حضرت فرمود: «شبهه ترین شما به من کسی است که خوش اخلاق تر باشد.»

کسی که تندخو، بد دهان، عیبجو، عصبانی، هتاک، کم حوصله، زود رنج، اخمو، بد برخورد، متکبر، خشن، بی ادب و گستاخ، کینه توز و حسود باشد از حسن خلق دور است و از مکارم اخلاق فاصله دارد.

حسن خلق، چیزی است که با بهترین باید به آن رسید و خود را با نمونه های عالی اخلاق نیکو عادت داد و این جهاد با نفس را می طلبد. به همان اندازه که در روایات، از حسن خلق ستایش شده از سوء خلق، نکوهش شده و مایه تباهی

عمل ها، عذاب قبر، عقوبت اخروی، بی دوست ماندن انسان، و سختی در زندگی به شمار آمده است.

خوشا به حال کسی که بتواند با اخلاق زیبای خویش خاطری را شاد کند و غمی را از دل ها بزدايد و خنده ای بر چهره ها بنشاند. کلام زیبا و مودبانه گفتن، هم از نشانه های حسن خلق است و هم سبب می شود دیگران هم پاسخ زیبا و با ادب بگویند.

سزاوار است که مسلمان با بهره گیری از تعالیم اسلام و سیره نور پیامبر ﷺ و امامان علیهم السلام در گفتار و رفتار خود، از خوش اخلاق ترین مردم باشد و مسلمانی خود را در عمل نشان دهد و چنان نباشد که افراد غیر مسلمان یا غیر متدین، اخلاقی زیباتر از مسلمانان و مذهبی های حزب اللهی داشته باشند.

آنچه در این مجموعه می خوانید چهل حدیث برگزیده از روایات فراوانی است که در منابع حدیثی شیعه در موضوع حسن خلق آمده است. امید است آشنایی با فرهنگ و تعالیم پیشوایان دین در عرصه رفتارهای اجتماعی و عمل به دستورهای آن بزرگواران، هم زندگی های ما را قرین سعادت و صفا سازد، هم چهره زیباتری از دین عزیزمان را به نمایش بگذارد.

جواد محدثی

اخلاق، فلسفه بعثت

قال رسول الله ﷺ:

إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ.

بحار الانوار/ج ۶۷/ص ۳۷۲.

حسن خلق

۱

اخلاق، فلسفه بعثت

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

من تنها برای این مبعوث شدم که اخلاق والا
را به تمام و کمال برسانم.

پاداش خوش اخلاقی

قال رسول الله ﷺ

إِنَّ صَاحِبَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الصَّائِمِ
الْقَائِمِ.

حسن خلق

۲

پاداش خوش اخلاقی

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

صاحب اخلاق نیکو، پاداشی دارد همچون
پاداش روزه دار شب زنده دار.

حسن خلق و دین

قال رسول الله ﷺ:

الْخُلُقُ الْحَسَنُ نِصْفُ الدِّينِ.

حسن خلق

۳

حسن خلق و دین

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

خوش اخلاقی، نیمی از دین است.

مجموعه گل

۴

سر لوحه اعمال

قال علی :

عُنَوَانُ صَحِيفَةِ الْمُؤْمِنِ حُسْنُ خُلُقِهِ.

بحار الانوار/ج ۷۵/ص ۳۷.

حسن خلق

۴

سر لوحه اعمال

امام علی فرمود:

سر لوحه اعمال مؤمن، اخلاق نیک اوست.

سبب ورود به بهشت

قال رسول الله ﷺ:

أَكْثَرُ مَا تَلَجُّ بِهِ أُمَّتِي الْجَنَّةَ:
تَقْوَى اللَّهِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ.

حسن خلق

۵

سبب ورود به بهشت

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

بیشترین چیزی که امت من به سبب آن به بهشت
می روند، تقوای خدا و حسن خلق است.

خوشخویی در میزان اعمال

قال رسول الله ﷺ:

أَوَّلُ مَا يُوضَعُ فِي مِيزَانِ الْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
حُسْنُ خُلُقِهِ.

وسائل الشيعة/ج ۱۲/ص ۱۵۷.

حسن خلق

۶

خوشخویی در میزان اعمال

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود:

اولین چیزی که در میزان و کفه سنجش
اعمال بنده در روز قیامت نهاده می شود،
اخلاق نیکوی اوست.

سلام و خوش اخلاقی

قال الامامُ عليُّ: :

إِنَّ بَذْلَ التَّحِيَّةِ مِنْ مَحَاسِنِ الْأَخْلَاقِ.

حسن خلق

۷

سلام و خوش اخلاقی

حضرت علی علیه السلام فرمود:

به یقین، تحیت و سلام دادن، از نیکویی های
اخلاق است.

خانواده خوش اخلاق

قال رسول الله ﷺ:

إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا رَزَقَهُمُ الرِّفْقَ فِي
الْمَعِيشَةِ وَحُسْنَ الْخُلُقِ.

حسن خلق

۸

خانواده خوش اخلاق

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

هرگاه خداوند، نسبت به خانواده‌ای خیر و
خوبی بخواهد، به آنان رفق و نرمی در زندگی
و اخلاق نیکو می بخشد.

کمال دنیا و آخرت

قال الصادق عليه السلام:

الْخُلُقُ الْحَسَنُ جَمَالٌ فِي الدُّنْيَا وَ نُزْهَةٌ فِي
الْآخِرَةِ، وَ بِهِ كَمَالُ الدِّينِ وَ الْقُرْبَةُ إِلَى اللَّهِ
عَزَّوَجَلَّ وَ لَا يَكُونُ حُسْنُ الْخُلُقِ إِلَّا فِي كُلِّ
وَلِيٍّ وَ صَفِيٍّ.

حسن خلق

۹

کمال دنیا و آخرت

امام صادق علیه السلام فرمود:

حسن خُلق، زیبایی در دنیا و تفریح در آخرت
است و به سبب آن دین کامل می شود و بنده
به خدا نزدیک می گردد و حسن خلق جز در
هر ولی خدا یا انسان برگزیده نمی باشد.

عامل جذب دیگران

قال رسول الله ﷺ:

مَنْ حَسَنَ خُلُقَهُ كَثُرَ مُحِبُّوهُ وَ آتَتْ
النُّفُوسُ بِهِ.

غرر الحكم/ص ۲۵۵.

حسن خلق

۱۰

عامل جذب دیگران

پیامبر اکرم ﷺ فرمود :

هر کس اخلاقش نیکو باشد، دوستدارانش
زیاد می شوند و مردم به او انس و الفت
می گیرند.

حسن خلق و حساب آخرت

قال علیؑ:

صِلْ رَحِمَكَ، يَزِيدُ اللَّهُ فِي عُمرِكَ، وَ حَسِّنْ
خُلُقَكَ يُخَفِّفِ اللَّهُ حِسَابَكَ.

حسن خلق

۱۱

حسن خلق و حساب آخرت

امام علی علیه السلام فرمود:

ای نوف! به خویشاوندانت رسیدگی کن
(صله رحم) تا خداوند، عمرت را بیافزاید، و
اخلاقت را نیکو سازد، تا خداوند، حساب تو
را سبک و آسان بگیرد.

وسيله ی نفوذ در مردم

قال کاظم (علیه السلام):

عَجِبْتُ لِمَنْ يَشْتَرِي الْعَبِيدَ بِمَالِهِ فَيُعْتِقَهُمْ،
كَيْفَ لَا يَشْتَرِيَ الْأَخْرَارَ بِحُسْنِ خُلُقِهِ.

بحار الانوار / ج ۶۸ / ص ۳۹۲.

وسیله ی نفوذ در مردم

امام کاظم علیه السلام فرمود:

در شگفتم از کسی که با مال خود، بردگان
را می خرد و آزاد می کند، چگونه آزادگان
را با اخلاق نیکویش نمی خرد؟!

نشان شیعه گری

قال الصادق عليه السلام:

يا شِيعَةَ آلِ مُحَمَّدٍ: اَعْلَمُوا أَنَّهُ لَيْسَ مِنَّا مَنْ
لَمْ يَمْلِكْ نَفْسَهُ عِنْدَ غَضَبِهِ، وَ مَنْ لَمْ يُحْسِنْ
صُحْبَةَ مَنْ صَحَبَهُ.

کافی ج ۲ / ص ۶۳۷.

نشان شیعه گری

امام صادق فرمود:

ای پیروان آل محمد! بدانید که هر کس
هنگام خشمش خود را کنترل نکند و با
کسانی که هم‌نشینی می‌کند خوش رفتاری
نکند، از ما نیست!

خوش خویی، میوه‌ی درخت عقل

قال علی عليه السلام:

الْخُلُقُ الْمَحْمُودُ مِنْ ثِمَارِ الْعَقْلِ،
الْخُلُقُ الْمَذْمُومُ مِنْ ثِمَارِ الْجَهْلِ.

خوش خویی، میوه‌ی درخت عقل

امام علی علیه السلام فرمود:

اخلاق پسندیده از ثمرات عقل است و اخلاق
ناپسند از ثمرات جهل و نادانی است.

عامل موفقیت

قال رسول الله ﷺ:

يا عليُّ! ثلاثةٌ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ لَمْ يَقُمْ لَهُ عَمَلٌ:
وَرَعٌ يَحْجُزُهُ عَنِ مَعَاصِيِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَخُلُقٌ
يُدارى بِهِ النَّاسَ، وَحِلْمٌ يَرُدُّ بِهِ جَهْلَ الْجَاهِلِ.

عامل موفقیت

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

یا علی! سه چیز است که در هر که نباشد
هیچ کار او استوار نخواهد شد: پارسایی
و تقوایی که او را از معصیت خدا باز
دارد اخلاقی که با آن مردم را مدارا کند و
حلمی که نادان را به وسیله آن برگرداند.

عطیه ی الهی

قالَ رسولُ الله ﷺ

الْأَخْلَاقُ مَنَائِحُ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، فَإِذَا أَحَبَّ
عَبْدًا مَنَحَهُ خُلُقًا حَسَنًا، وَإِذَا أَبْغَضَ أَحَدًا
مَنَحَهُ خُلُقًا سَيِّئًا.

حسن خلق

۱۶

عطیه‌ی الهی

رسول اکرم ﷺ فرمود:

اخلاق، بخشش‌هایی از سوی خداوند متعال است. پس هر گاه خداوند، بنده‌ای را دوست بدارد به او اخلاق نیکو عطا می‌کند، و هر گاه کسی را دوست ندارد، به او اخلاق بد می‌دهد.

وسيله ى رزق و رفاقت

قال على عليه السلام:

حُسْنُ الْخُلُقِ يُدِرُّ الْأَرْزَاقَ وَ يُؤْنِسُ الرَّفَاقَ.

غرر الحكم/ص ۲۵۵.

حسن خلق

۱۷

وسیله ی رزق و رفاقت

امام علی علیه السلام فرمود:

اخلاق نیکو، رزق و روزی را فراوان می کند و
موجب انس و الفت دوستان می شود.

ہم رنگی با پیامبر ﷺ

قال رسول الله ﷺ:

إِنَّ أَحَبَّكُمْ إِلَيَّ وَ أَقْرَبُكُمْ مِنِّي يَوْمَ الْقِيَامَةِ
مَجْلِسًا، أَحْسَنُكُمْ خُلُقًا وَ أَشَدُّكُمْ تَوَاضُعًا.

حسن خلق

۱۸

همرنگی با پیامبر ﷺ

رسول اکرم ﷺ فرمود:

در روز قیامت کسی نزد من محبوب‌تر
و جایگاهش به من نزدیک‌تر است که
اخلاقش نیکوتر و تواضعش بیشتر باشد.

عزّت در سایه ی اخلاق

قال علی علیه السلام:

رُبَّ عَزِيزٍ اَذَلَّهُ خُلُقُهُ، وَ ذَلِيلٍ اَعَزَّهُ خُلُقُهُ.

عزّت در سایه‌ی اخلاق

امام علی علیه السلام فرمود:

چه بسا عزیزی که اخلاقش او را خوار کرد،
و چه بسا ذلیل و خواری که اخلاقش او را
عزیز ساخت.

شرافت در حسن خلق

قال رسول الله ﷺ لأبي ذر :

يا اباذر! لا عقل كالتدبير، ولا ورع كالكف،
ولا حسب كحسن الخلق.

حسن خلق

۲۰

شرافت در حسن خلق

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

ای اباذر! هیچ عقلی همچون تدبیر (و آینده نگری) نیست. هیچ ورع و پارسایی مثل پرهیز از حرام نیست و هیچ شرافتی مانند اخلاق نیکو نیست.

سرمایه ای برتر از مال

قال رسول الله ﷺ:

يَا بَنِي عَبْدِ الْمُطَّلِبِ! إِنَّكُمْ لَنْ تَسْعُوا النَّاسَ
بِأَمْوَالِكُمْ، فَالْقُوهُمْ بِطَلَاقَةِ الْوَجْهِ وَحُسْنِ الْبَشْرِ.

کافی / ج ۲ / ص ۱۰۳.

سرمایه‌ای برتر از مال

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

ای فرزندان عبدالمطلب! شما نمی‌توانید
با اموالتان به همه مردم برسید و آنان را
خشنود کنید پس با آنان با چهره باز و
برخورد خوب، دیدار کنید.

الْمُؤْمِنُ هَيِّنٌ لِّئِنْ سَمِعَ، لَهُ خُلُقٌ حَسَنٌ.

حسن خلق

۲۲

ویژگی مؤمن

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

مؤمن، آسان و راحت و نرم خو و بخشنده
است و اخلاق نیکو دارد.

شبیہ پیامبر خدا ﷺ

قال رسول الله ﷺ:

إِنَّ أَشْبَهُكُمْ بِي أَحْسَنُكُمْ خُلُقًا.

حسن خلق

۲۳

شبيه پیامبر خدا ﷺ

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

شبيه ترين شما به من، كسى است كه خوش
اخلاق تر باشد.

عامل تحکیم و دوستی

قال رسول الله ﷺ

ثَلَاثٌ يُصْفَيْنَ وَدَّ الْمَرْءُ لِأَخِيهِ الْمُسْلِمِ: يَلْقَاهُ
بِالْبَشْرِ إِذَا لَقِيَهُ، وَ يُوسِّعُ لَهُ فِي الْمَجْلِسِ إِذَا
جَلَسَ إِلَيْهِ، وَ يَدْعُوهُ بِأَحَبِّ الْأَسْمَاءِ إِلَيْهِ.

عامل تحکیم و دوستی

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

سه چیز است که دوستی انسان را با برادر
مسلمانانش صاف و زلال می‌سازد: هرگاه او
را می‌بینید با چهره گشاده با او دیدار کنید
هرگاه برادرش نزد او می‌نشیند برایش جا
باز کند، و او را با بهترین نامی که دوست
دارد صدا بزند.

اخلاق امامان

قال الصادق عليه السلام:

إِنَّ الرَّجُلَ مِنْكُمْ إِذَا وَرَعَ فِي دِينِهِ وَ صَدَقَ
الْحَدِيثَ وَ أَدَّى الْأَمَانَةَ وَ حَسَنَ خُلُقَهُ مَعَ
النَّاسِ، قِيلَ هَذَا جَعْفَرِيٌّ، فَيَسُرُّنِي ذَلِكَ وَ
يَدْخُلُ عَلَيَّ مِنْهُ الشَّرُّورُ.

اخلاق امامان

امام صادق علیه السلام فرمود:

هرگاه یکی از شما در دین خود پرهیزکار
باشد و راست بگوید و امانت دار باشد و
اخلاقش با مردم نیکو باشد می گویند که :
این جعفری و پیرو امام صادق علیه السلام است
و این مرا خوشحال می سازد و از این کار
شادمانی بر دلم وارد می شود.

شوخی و حسن خلق

قال الصادق عليه السلام:

إِنَّ الْمُدَاعَبَةَ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ، وَإِنَّكَ لَتَدْخُلُ
بِهَا السُّرُورَ عَلَى أَخِيكَ.

حسن خلق

۲۶

شوخی و حسن خلق

امام صادق علیه السلام فرمود:

شوخی و مزاح، از خوش اخلاقی است و
تو با این کار، برادر مسلمانان را خوشحال
می‌کنی.

بہترین خصلت

قال الامام الحسن عليه السلام:

إِنَّ أَحْسَنَ الْحَسَنِ الْخُلُقُ الْحَسَنُ.

حسن خلق

۲۷

بهترین خصلت

امام حسن مجتبیٰ علیه السلام فرمود :

همانا بهترین خوبی، اخلاق خوب است.

بهشتیان خوش خلق

قال رسول الله ﷺ:

عَلَيْكُمْ بِحُسْنِ الْخُلُقِ، فَإِنَّ حُسْنَ الْخُلُقِ فِي
الْجَنَّةِ لَا مُحَالَةَ وَ إِيَّاكُمْ وَ سُوءَ الْخُلُقِ، فَإِنَّ
سُوءَ الْخُلُقِ فِي النَّارِ لَا مُحَالَةَ.

حسن خلق

۲۸

بهشتیان خوش خلق

رسول اکرم ﷺ فرمود:

خوش اخلاق‌ترین باشید، همانا حسن خلق
و خوش اخلاق حتما در بهشت است و از
بد اخلاقی پرهیزید چرا که بد اخلاق ناچار
در آتش است.

رنج بد اخلاقان

قال الصادق عليه السلام:

مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ.

حسن خلق

۲۹

رنج بد اخلاقان

امام صادق علیه السلام فرمود:

هر کس بد اخلاق باشد خودش را آزار و
عذاب می دهد.

آثار بدگویی

قال رسول الله ﷺ:

لَا تَسُبُّوا النَّاسَ فَتَكْتَسِبُوا الْعَدَاوَةَ بَيْنَهُمْ.

حسن خلق

۳۰

آثار بدگویی

پیامبر اکرم ﷺ :

مردی از بنی تمیم خدمت پیامبر خدا ﷺ رسید و از آن حضرت درخواست نصیحت و موعظه کرد حضرت فرمود: به مردم ناسزا و دشنام ندهید، که در نتیجه، دشمنی بین مردم را فراهم آورید.

مؤمنان خوش خو

قال الصادق عليه السلام:

الْمُؤْمِنُ مَنْ طَابَ مَكْسَبُهُ، وَ حَسُنَتْ خَلِيقَتُهُ،
وَ صَحَّتْ سَرِيرَتُهُ.

کافی / ج ۲ / ص ۲۳۵.

حسن خلق

۳۱

مؤمنان خوش خو

امام صادق علیه السلام فرمود:

مؤمن کسی است که کسب و درآمدش پاکیزه
و حلال، اخلاقش خوب و درویش سالم باشد.

شاد کردن دیگران

قال الباقر قال الباقر

إِنَّ أَحَبَّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ إِدْخَالُ
السُّرُورِ عَلَى الْمُؤْمِنِ.

حسن خلق

۳۲

شاد کردن دیگران

امام باقر فرمود :

محبوب‌ترین کارها نزد خداوند، شاد کردن
دل مؤمن است.

تواضع، جلوه‌ای از حسن خلق

قال رسول الله ﷺ:

إِنَّ التَّوَاضُّعَ يَزِيدُ صَاحِبَهُ رَفْعَةً، فَتَوَاضَّعُوا
يَرْفَعُكُمُ اللَّهُ وَ إِنْ الْغَفْوُ يَزِيدُ صَاحِبَهُ عِزًّا،
فَاغْفُوا يُعِزُّكُمُ اللَّهُ.

کافی / ج ۲ / ص ۱۲۱.

حسن خلق

۳۳

تواضع، جلوه‌ای از حسن خلق

رسول اکرم ﷺ فرمود:

تواضع، بر رفعت و بلندی متواضع می‌افزاید.
پس تواضع کنید تا خداوند شما را بالا ببرد
و عفو، بخشاینده را عزّت می‌افزاید پس در
گذرید تا خداوند، عزیزتان کند.

تجسم خوش اخلاقی

قال رسول الله ﷺ:

لَوْ كَانَ الرَّفْقُ خَلْقًا يُرَى، مَا كَانَ مِمَّا خَلَقَ
اللَّهُ شَيْءٌ أَحْسَنَ مِنْهُ.

حسن خلق

۳۴

تجسم خوش اخلاقی

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

اگر رفق و مدارا، مخلوقی بود که دیده
می شد چیزی از آفریده های خداوند زیباتر
از آن نبود.

فرمان مدارا

قال رسول الله ﷺ:

أَمَرَنِي رَبِّي بِمُدَارَاةِ النَّاسِ، كَمَا أَمَرَنِي بِأَدَاءِ
الْفَرَائِضِ.

حسن خلق

۳۵

فرمان مدارا

پیامبر اکرم ﷺ فرمود:

خداوند، مرا به مدارا با مردم دستور داده،
هم‌چنان که مرا به ادای واجبات فرمان داده
است.

فرو خوردن خشم

قال الباقر عليه السلام:

مَنْ كَظَمَ غَيْظًا وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى إِمْضَائِهِ،
حَشَا لِلَّهِ قَلْبُهُ أَمْنًا وَإِيمَانًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

حسن خلق

۳۶

فرو خوردن خشم

امام باقر علیه السلام فرمود:

هر کس خشمی را فرو خورد که می تواند آن
را اعمال کند، خداوند در روز قیامت، دل او
را البریز از ایمنی و ایمان می سازد.

حد و مرز خوش اخلاقی

قال الصادق (ع):

قَالَ: قُلْتُ لَهُ: مَا حَدُّ حُسْنِ الْخُلُقِ؟
قَالَ: ثَلَاثُ جَنَاحَکَ، وَ تُطَيِّبُ کَلَامَکَ،
وَ تَلْقَى أَخَاکَ بِبِشْرِ حَسَنٍ.

کافی / ج ۲ / ص ۱۰۳.

حد و مرز خوش اخلاقی

امام صادق (علیه السلام) به کسی که از آن حضرت پرسید:

حد و اندازه حسن خلق چیست؟ فرمود:
اخلاقت را نرم کنی، سخت را پاکیزه و
زیبا کنی و با برادرت با چهره باز و نیکو
ملاقات کنی.

انس و الفت با مردم

قال علی عليه السلام:

الْمُؤْمِنُ مَالُوفٌ، وَلَا خَيْرَ فِي مَنْ لَا يَأْلِفَ وَ
لَا يُؤْلَفُ.

حسن خلق

۳۸

انس و الفت با مردم

امام علی علیه السلام فرمود:

مؤمن مورد الفت است و هیچ خیری نیست
در کسی که نه با مردم انس و الفت می گیرد
نه دیگران با او الفت می گیرند.

نشانه کمال ایمان

قال رسول الله ﷺ:

إِنَّ أَكْمَلَ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا.

حسن خلق

۳۹

نشانه کمال ایمان

پیامبر اکرم ﷺ فرمود :

کامل ترین مؤمنان از نظر ایمان، کسی است
که خوش اخلاق تر باشد.

آبادی و طول عمر

قال الصادق عليه السلام:

الْبِرُّ وَ حُسْنُ الْخُلُقِ يَعْمُرَانِ الدِّيَارَ وَ يَزِيدَانِ
فِي الْأَعْمَارِ.

حسن خلق

۴۰

آبادی و طول عمر

امام صادق فرمود:

نیکی و اخلاق خوب سرزمین ها را آباد و
عمرها را طولانی می کند.

مجموعه گل

تربیت نفس	همنشینی و دوستی
صله ی رحم	حسن خلق
فضل زیارت	نشاط و غم
صدقه	سکوت و کلام
همسایه	نماز شب
حلال و حرام	بلا
حسن ظن	معیارها
سوء ظن	حب اهل بیت (علیهم السلام)
توبه و استغفار	معیارهای انتخاب همسر
والدین	زن در خانواده
کلیدهای رزق و روزی	مرد در خانواده
قرآن	ازدواج
نماز صبح	حیا

